ਜੀ. ਜੇ. ਰਾਜਾ

ਬਨਾਮ.

ਤੇਜਰਾਜ ਸੁਰਾਨਾ

(2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1160)

30 ਜੁਲਾਈ, 2019

ਨੇਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 - ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2018 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐੱਸ.143 ਏ -ਸੰਚਾਲਨ-ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ < ਆਈ.ਡੀ 4 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ < ਆਈ.ਡੀ 1,00,000/- ਅਤੇ < ਆਈ.ਡੀ 5,00,000/- ਦੇ ਦੋ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਚੈੱਕਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 143ਸੋਧ ਐਕਟ, 2018 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਡਬਲਯੂ. ਐੱਫ. 01.09.2018-ਐੱਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। 143ਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਉਪ-ਸੈਕ. (5). 143ਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਯੂ/ਐੱਸ ਹੋਵੇ। 421, ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ - ਆਈ. ਡੀ. 1 ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXII ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਫਾਂਸੀ, ਮੁਅੱਤਲੀ, ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ' ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ-ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਭਾਗ-ਸੀ 'ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ' ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। 421 ਕਥਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 143ਏ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਯੂ/ਐੱਸ

ਹੈ। 421 ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ 2016 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ 2016 ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐੱਸ.143 ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਡਬਲਯੂ. ਈ. ਐੱਫ. 01.09.2018- ਐੱਸ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। 143ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ-ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 143ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਯੂ/ਐੱਸ. 138 ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਾਰ੍ਜਿਤ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973- ਐੱਸ ਐੱਸ. 357 ਅਤੇ 421-ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2018-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਸੈਕਸ਼ਨ 143ਏ, ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; (ii) ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (iii) ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਰੇਟ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; (iv) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੀ; ਅਤੇ (v) ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਰੇਟ' ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXII ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੋਡ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਆਇ 'ਫਾਂਸੀ, ਮੁਅੱਤਲੀ, ਮੁਆਫੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ '। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੀ। [ਪਾਰਸ 9-11] [916- ਈ-ਐਚ; 917-ਏ-ਬੀ; 918-ਏ-ਬੀ]

1.2 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਕਠੋਰਤਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ 2016 ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਰਥਾਤ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ 01.09.2018 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 143ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੈੱਕ

ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜਾ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 183 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 12,14 ਅਤੇ 18] [918- ਬੀ-ਸੀ, ਈ-ਜੀ; 920-ਐੱਫ-ਜੀ]

1.3 ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਦੋਸ਼ੀ, ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 143 ਏ

ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 20,22 ਅਤੇ 24] [921- ਡੀ-ਜੀ; 922-ਸੀ, ਜੀ; 923-ਏ-ਬੀ]

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਕੇਂਦਰੀ)-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ. ਵਾਟਿਕਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (2015) 1 ਐੱਸ ਸੀਸੀ 1 : [2014] 12 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1037; ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1994) 4 ਐਸ ਸੀਸੀ 602 : [1994] 1 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 360; ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੌੜਾ (2007) 13 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 492 : [2007] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 313; ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਵਰਿੰਦਰ ਗਾਂਧੀ (2019) 8 ਸਕੇਲ 445 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਦਵਾਰਕਾ ਨਾਥ ਭਾਰਗਵਾ (1997) 7 ਐਸ ਸੀਸੀ 131: [1997] 3 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 513 - ਵੱਖਰਾ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 12 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1037	ਪੈਰਾ 15
[1994] 1 ਸਪੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 360	ਪੈਰਾ 16
[1997] 3 ਸਪੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 513 ਵਿਸ਼ੇਸ਼	ਪੈਰਾ 19
[2007] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 313	ਪੈਰਾ 21
(2019) 8 ਸਕੇਲ 445	ਪੈਰਾ 23 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ.1160 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3406 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਸੀਏਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 08.02.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. (ਏ. ਸੀ.), ਜੀ. ਆਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਮਯਿਲਸਾਮੀ ਕੇ., ਪੀ. ਵੀ. ਕੇ. ਦੇਵੇਂਦਰਨ, ਮਣੀਕੰਦਨ ਏ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਨਿਹੰਗਮ ਆਰ. ਮੌਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਰਾਮਮੂਰਤੀ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਐੱਸ. ਚਿੰਗਲੇ, ਮਹਾਲਿੰਗ ਪੰਡਾਰਗੇ, ਅਭਿਜੀਤ ਸੇਨਗੁਪਤਾ, ਵਕੀਲ। ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.
1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੂਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ 2019 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

3. ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) 2018 ਦੀ ਸੀ.ਸੀ. ਨੰ.7171 ਹੋਣ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜੀ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ-ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਐਗਮੋਰ, ਚੇਨਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੁ.20,00,000/- ਅਤੇ ਰੁ.15,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਚੈੱਕਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 04.11.2016 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. 01.09.2018 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, 2018 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 20 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈਃ -

“ 143ਉ. ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। – (1) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ -

(ਏ)ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੈੱਕ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(4) ਜੇ ਚੈੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬੈਂਕ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ' ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ।

(6) ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2) ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ”

5. ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2019 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਓ.ਪੀ. ਨੰ.3406 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਪਰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 20 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਇਹ ਪੈਸਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 01.07.2019 ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

8. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਆਨੰਦ ਸੇਲਵਮ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

9. ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ (i) ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; (ii) ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (iii) ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; (iv) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (' ਕੋਡ

', ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸੀ; ਅਤੇ (v) ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਦਰ' ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

10. ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 421' ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। 'ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ, ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ, ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਕ '। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਭਾਗ-ਸੀ 'ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਸੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 421 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈਃ -

“421. ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ। - (1) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ -

(ਅ) ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੇਚ ਕੇ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ;

(ਬੀ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਡਿਫਾਲਟਰ ਤੋਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪੂਰੀ ਕੈਦ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 357 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰਚਿਆਂ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਵਾਰੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਾਰੰਟ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਵੇਃ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ”

11. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਡਿਫਾਲਟਰ ਤੋਂ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 421 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ

ਕਠੋਰਤਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ, 1966 ਦੀ ਧਾਰਾ 183 ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਜੇਕਰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ 10 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਕਟ 2016 ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਰਥਾਤ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ 01.09.2018 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਧਾਰਾ 143ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

15. ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 158-ਬੀ. ਈ. ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ' ਸੰਬੰਧੀ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ.

ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਕੇਂਦਰੀ)-I, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਵਾਟਿਕਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰਃ -

“28. ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ

ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਪਛੜੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਸ ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈਕਸ ਪ੍ਰੋਸਪਿਸਿਟ ਨਾਨ ਰਿਸਪਿਸਿਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈਃ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਲਿਪਸ ਬਨਾਮ ਆਇਰ 2 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖਜਾਤੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ”

16. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (4) (ਬੀ. ਬੀ.) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨਃ -

“26. ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰਨ ਵਾਲੇ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਪਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

(i) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛੋਕੜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ

ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਪਾਠਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛੋਕੜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ii) ਮੰਚ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਪਚਾਰਕ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(iii) ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(iv) ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜਾ ਨਵੀਂ ਅਪਾਹਜਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਰਤੱਵ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(v) ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। "

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਿਤੇਂਦਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

18. ਧਾਰਾ 143ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ

ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜਾ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 183 ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

19. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਦਵਾਰਕਾ ਨਾਥ ਭਾਰਗਵ 4 ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1948 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 45ਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ -

“45ਅ. ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ। - ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ” ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਧਾਰਾ 45ਬੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ 27.01.1967 ਅਤੇ 24.01.1968 ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਭਾਵ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 45ਬੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, "ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ

20. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 357 ਦੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਦੋਸ਼ੀ, ਭੂਮੀ

ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਜੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ 4 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉੱਭਰੀ ਸੀ।

21. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੁੱਝ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 142 (ਬੀ) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ 2002 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 55 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਇੱਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 (ਬੀ) ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੋਯਲ ਬਨਾਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਸੀ। ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਕੌਰ 5. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ -

“ 10. 2002 ਦੇ ਐਕਟ 55 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 142 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਰੁਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 28-11-1998 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

22. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਆਵਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

23. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਵੀਰੇਂਦਰ ਗਾਂਧੀ 6 ਜਿੱਥੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 148 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2018 ਦੇ ਉਸੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 20 ਦੁਆਰਾ 01.09.2018 ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143ਏ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ

ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਸਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 421 ਅਤੇ 357, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਮੌਜੂਦਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਵਾਲ 5 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ।

24. ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 143ਏ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 143ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਏ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

25. ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

26. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ

ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate